

Ustvarjalnost mladih – morje interesov

Letnik II (2009), št. 4

Uredniški odbor / Board of Editors: **Marija Mahne, Petra Verbič, Marjan Krebelj, Blaž Maljevac, Urška Černigoj**

Glavna in odgovorna urednica / Managing Editor: **Marija Mahne**

Urednica / Editor: **Urška Černigoj**

Lektor / Language Editor: **Peter Štefančič**

Fotografije / Photographies: **Smiljan Šiška ter mentorji in udeleženci raziskovalnih taborov 2009**

Oblikovanje / Design: **udeleženci Grafične delavnice tabora 2008**

Prelom / Typesetting: **Urška Černigoj**

Izdajatelj / Publisher: **UMMI, zavod za izobraževanje Koper**

Sedež izdajatelja / Publisher Address: **Sončna ulica 17, p.p. 838, 6103 Koper**

Za izdajatelja / Publisher represented by: **Marija Mahne**

Tisk / Print: **Digifot**

Naklada / Circulation: **80 izvodov**

Projekt sofinancirajo / Co-financiers of the project:

- **Zavod RS za zaposlovanje**
- **Ministrstvo za šolstvo in šport**
- **Urad RS za mladino**
- **Mestna občina Koper**

Za sodelovanje se zahvaljujemo tudi / For their contribution to the project we would like to thank:

- **Osnovni šoli Antona Ukmarja Koper**
- **Osnovni šoli dr. Aleš Bebler – Primož Hrvatini - podružnica Ankaran**
- **Luka Koper d.d.**
- **Vinakoper d.d.**

ISSN 1855-4601

UDK 316.34

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

379.825(497.472)(082)

PO poti izzivov brez mej / [urednica Urška Černigoj ; fotografije Smiljan Šiška ter mentorji in udeleženci raziskovalnih taborov 2009]. - Koper : UMMI, zavod za izobraževanje, 2009. - (Ustvarjalnost mladih - morje interesov, ISSN 1855-4601 ; št. 4)

ISBN 978-961-91930-5-1

1. Černigoj, Urška, arhitektura, 1986

248659200

UMMI, zavod za izobraževanje Koper

ustvarjalnost mladih - morje interesov

letnik II (2009), št. 4

Po poti izzivov brez mej

vsebina

	“znajdi se” - uvodnik		3
	renaturacija v Luki Koper	4	
	vrč spominov		6
	fotografije in kačji pastirji		8
	okolje žrtev? kje, kdaj in zakaj?		10
	skozi moje oči		12
	vrt sredozemskih zdravilnih rastlin		14
	teambuilding		16
	prispevek k spletni skupnosti		18
	odkrivanje matematike v naravi		20
	hebUMMLja		22
	grafično oblikovanje	24	
	sporočilo v steklenici		26
	po poti igrivosti in kreativnosti		28
	join the dark side		30
	surfanje na valovih interesov		32
	arhitekturno-oblikovalska delavnica		34
	bunkeRobot		36
	rex		38
	pri rexu		40
	beli kristali - črno zlato		42

“znajdi se”

uvodnik

Aktiven vstop na trg delovne sile je bil naslov tudi letošnjega študentskega tabora za Zoisove štipendiste, vendar je v sedanji gospodarski krizi izgubil vrednost in pomen.

Kriza je spremenila tudi naše razmišljanje.

Udeleženci študentskega raziskovalnega tabora, ki je potekal od 20. do 27. avgusta 2009 v Ankaranu, so bili odlična skupina in neverjetno odgovorni posamezniki. Še malo izkušenj pa bi jim zaupala največje odgovornosti.

Dotik z izkušnjami so jim nudili tudi naši mentorji – strokovnjaki na področju botanike, arhitekture, zgodovine, novinarstva, naravovarstva ter oblikovanja.

Študentje so s svojim bogatim znanjem, opazovanjem in proučevanjem prostora, v katerega so prišli, v kratkem času ponudili izvirne ideje ljudem, ki tu živijo.

Sebi pa so dokazali, da zmorejo uporabiti svoja znanja tudi na drugem področju, ne samo v stroki, ki so ji posvetili svoj študij.

Nekaj zamisli si oglejte v tej publikaciji.

Marija Mahne -Male

Koordinatorica projekta

renaturacija v Luki Koper

mentor: Iztok Geister

Glavni cilj te delavnice je bil seznaniti udeležence z zemljepisnimi, prostorskimi, družbenimi, predzgodovinskimi in zgodovinskimi razsežnostmi reke Rižane ter njenim rastlinstvom in živalstvom. Terenska spoznanja naj bi uporabili za razmislek o možnosti njene renaturacije.

V okviru delavnice so si udeleženci in njihov mentor najprej ogledali tako imenovani Vroček, kjer je izvir Rižane od leta 1935 zakrit z zgradbo, namenjeno zajetju vode za preskrbo prebivalstva. Ob zajetju je romarska cerkev, posvečena Marijinemu vnebovzetju z leta 1493. Ob ustju je zdravilec zemlje Marko Pogačnik leta 2006 zgradil duhovni labirint.

Pot jih je naslednji dan vodila na kraško polje, kjer so si ogledali ponikalnico in kal, dva tipična primera odtekanja in zadrževanja vode na kraškem terenu. Obiskali so tudi tamkajšni spodmol in se seznanili z odnaševalnim in razkrajevalnim delovanjem vode na apnenčasti steni.

Seznani so se z reko Dragonjo, ki je tipična reka hudourniškega značaja, ki se je pri Rižani zaradi oslABLJENE rečne dinamike že izgubil. Seznani so se tudi z njeno presihajočo naravo in jo primerjali z biološkim minimumom na reki Rižani.

Svoje delo so nadaljevali v Luki Koper, kjer so si ogledali izliv Rižane v morje in se spraševali o možnosti njene renaturacije v razmerah, ko je njeno ustje obremenjeno s pretovarjanjem trgovskega blaga. Ogledali so si še školjčno sipino, umetno nasutje, ki ga je morje preoblikovalo v sipino.

Od koncu tabora so obiskali še Fontanigge v Sečoveljskih solinah in se sprehodili po tamkajšni peščini, kjer so spoznali tamkajšno tipično rastlinstvo slanuš in občudovali redko preletno ptico črno štorljo. Tako so podoživeli nekdanje peščine v ustju Rižane.

»Kako ujeti trenutek?« sem se vprašala. »Kakšen medij lahko uporabim? Mar je to fotografija, slika?« Iskala sem svežino, nekaj, kar bi človeka pogosto spomnilo na doživetja v Primorju, kar bi mu polepšalo turobne, deževne dni. Tako se mi je po dolgem razmisleku porodila ideja, da bi lahko naredila vrč spominov, ki bi bil sestavljen iz raznih segmentov, ki so bili prisotni na taboru. Ideja je, da iz rastlin in materialov, ki sem jih srečala med raziskovanji Primorja, tvorim plasti, pri čemer vsaka zase ponuja svojo zgodbo.

vrč spominov

Eneja Osterman

Nekaj o plasteh: Školjke - Školjčna sipina v zalivu Polje med Koprom in Ankaranom je edina školjčna sipina v Sloveniji. Nahaja se v neposredni bližini Luke Koper, severno od ustja reke Rižane. Ametistaste možine (*Eryngium amethystinum*) sploh ni težko prepoznati – na vrhu razvejenega stebela je kobulasto socvetje, kar jo uvršča med kobulnice. Širokolistni rogoz (*Typha latifolia*) je značilna vrsta v plitvih do srednje globokih stoječih vodah, večinoma v obrežnem pasu. Običajno uspeva v

približno pol metra globoki vodi, izjemoma tudi do dveh metrov globine, krajše obdobje pa prenese tako imenovano suho fazo, ko se gladina vode zniža, vendar so tla še vedno vlažna. Flíš (v švicarski nemščini mehek kamen) je vrsta sedimentne kamnine, pri kateri se menjavajo plasti peščenjaka, laporja, skrilavcev in apnenca. Navadni brin, (*Juniperus communis*) je najbolj razširjena vrsta med vsemi olesnelimi rastlinami in ga najdemo po vsem zmernihladnem pasu severne poloble

od gorovij južne Arktike do zemljepisne širine okoli 30° severno v Severni Ameriki, Evropi in Aziji. Sol – Sečoveljske soline so največje delujoče slovenske soline, ki se raztezajo na približno 650 ha površine ob ustju reke Dragonje pri Sečovljah na meji s Hrvaško. Geografsko gledano so najsevernejše soline v Sredozemskem morju. Da pa bi vrču dodala še nekaj življenja, iskrivosti in tudi zazrtosti v prihodnost, sem na vrh posadila osočnika (ki ga najdemo v Sečoveljskih solinah).

fotografije in kačji pastirji

Tjaša Mladovan

Sedim v močvirju in razmišljam... pa neeeeeee, hodim po terenu in opazujem, poslušam, vonjam in okušam.

Že zjutraj vzamemo pot pod noge in gremo na lov za dobrimi fotografijami. Za modele iščemo pisane metulje, hrošče, čebele

in ose, skakajoče kobilice, strašno požrešne bogomolke, zanimive kačje pastirje ter rastlinske lepoticice.

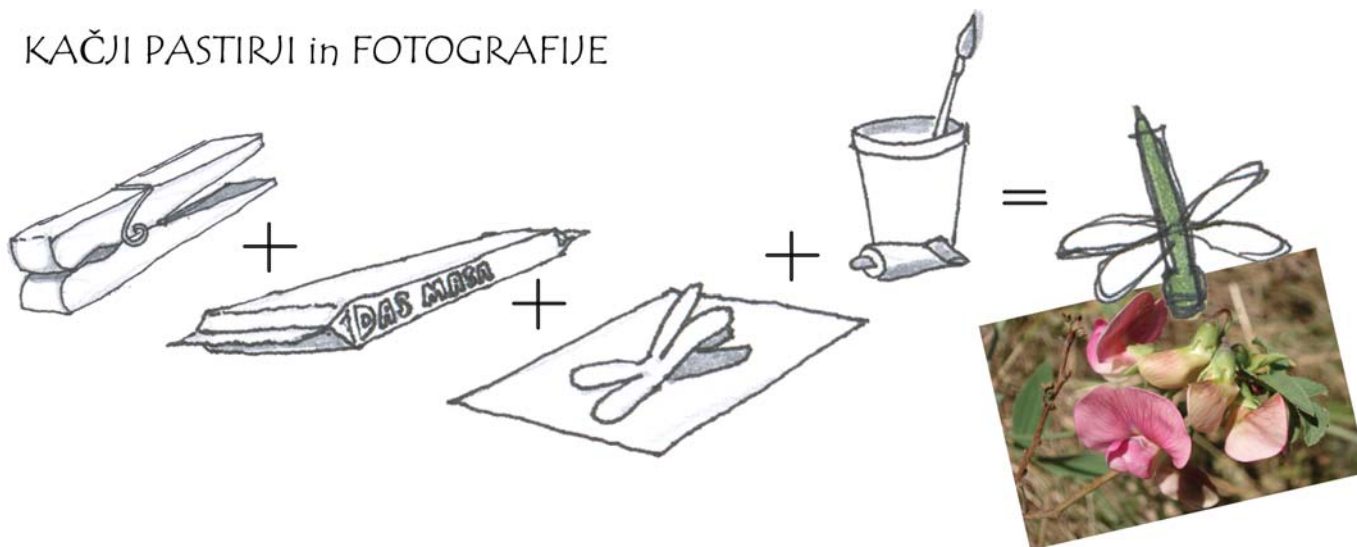
Rižana, kristalno čista voda – občutena na lastnih bosih stopalih – teče in se pretaka preko prodnikov v morje. Mir in tišina, relaksacija in voda, ki grize v podplate, in raziskovalna žilica mi ne pustijo, da bi ostala na suhem, in rečico "prebredem" samo zaradi do-brega posnetka. Ko prehodim vijuge labirinta, si zamišljam, da sem na

"safariju", počasi in potihom stopam skozi visoko travo, da ne prestrašim metulja v zadnjem trenutku, preden pritisnem na sprožilec. In ja, spet me fotoaparat ne uboga in "pozumira" ozadje namesto metulja v prvem planu. Lov se nadaljuje in na digitalni medij mi uspe ujeti kobilico na travni bilki, še preden ta skoči na naslednjo na svojem popotovanju preko morja trav.

Sonce vzide, veter pihlja in ne neha, pot vodi do Kraškega roba. Nikjer nobenega človeka, samo mi, pesem vetra in šum, ujet med listje dreves. Lovimo metulje in druge gomazeče, leteče

KAČJI PASTIRJI in FOTOGRAFIJE

bibe, žuželke in podobne zverinice. Vzpenjajoča se pot, visoka trava, skale, med drevesi. Črno – belo. Spodmol. Prijetno posejanje v njegovi senci, prisluškovanje dogajanja v dolini, premagovanje vseh ovir na poti do fantastičnega razgleda na okoliško krajino.

Še ena reka na seznamu obiskov. Skoraj presahla Dragonja. Hoja po strugi, otepanje živalic, ki bi mi rade spile kri, žeja, vročina, želja po vodi. Obet hladne vode, ki ostaja v tolmunih, nas žene naprej. "Vodne nimfe" se kopajo v mlačni, mlečni vodi, drugi hiberniramo, meditiramo, regeneriramo v senci vrbe.

prosojen papir, živahne barve, iskrica domišljije, spretni prstki in otroška radost. Iz mase oblikujem vitka telesa, posušena pobarvam v domišljajske skoraj naravne vzorce in barve, spojim telesa, krilca in ščipalke v pripenjalo za fotografije.

In nepozabni spomini na raznoliko, pripekajoče, slano, žejno, domišljajsko, živahno, iskrivo, mnogobarvno popotovanje po (ob)morju je varno shranjeno.

Male, leteče, svetleče živalce z dolgimi, prosojnimi, dvojnimi krili. Kačji pastirji in fotografije. Ščipalke, modelirna masa,

okolje žrtev? kje, kdaj in zakaj?

Sabina Lavrič

V zadnjih letih je kar nekako »moderno« govoriti o skrbi za naše okolje, o tem, kako ga onesnažujemo in neprimerno posegamo vanj. Marsikaj se je spremenilo, vendar kljub temu včasih ugotavljamo, da smo kot posamezniki nemočni pri reševanju našega planeta. Zakaj je temu tako? Kdo oziroma kaj je krivo, da se dogajajo vse nepravilnosti, ki niso primerno sankcionirane ali pa sploh niso opažene?

Kot sem že omenila, se na tem področju stvari spreminjajo na bolje. Zakonodaja je vse bolj rigorozna. Prepovedano je marsikaj, kar je bilo nedolgo tega nekaj sprejemljivega. Ljudje smo na eni strani vse bolj ozaveščeni, po drugi strani pa zaradi materialnega blagostanja vse bolj ravnodušni. Podobno je tudi s pristojnimi organi (policija, inšpekcijske službe itd.), od katerih že po službeni dolžnosti pričakujemo aktivno posredovanje, pa temu z redkimi izjemami ni tako. Je pa družba tudi vedno bolj sebična – dokler se nekaj slabega dogaja sosedu, nam je vseeno, ko pa gre za zdravje nas ali

pa naših ljubljenih, so okoliščine popolnoma drugačne.

V današnji kapitalistični družbi je vedno bolj pomembno le ustvarjanje dobička. Temu se upajo upreti le tisti neposredno oškodovani in pa načelni zagovorniki varovanja okolja (v obliki raznih civilnih iniciativ). Družba mnoge hitre označi za nekakšne okoljske fundamentaliste.

Vprašamo se torej, zakaj je temu tako. Problem je kompleksen. Izpostavila bi nekaj razlogov:

- Neučinkovitost pravne države. Zakoni so lahko »primerni« (vključujejo novonastale odklone), jih pa ne izvajamo. Pristojni organi zaradi različnih razlogov ne izvajajo svojega dela skladno s profesionalnimi normami. Pravne in fizične osebe to spoznajo in kljub jasnim prepovedim ter zagroženim kaznim spravljajo v nevarnost življenja in zdravje večjega števila ljudi.
- Pravna država s svojimi demokratičnimi instituti (pritožba...) in počasnosti našega sodstva nudi učinkovito sredstvo zavlačevanja.
- Dobiček zaradi kršenja določenih prepovedi je večji kot pa globa, ki jo mora kršitelj plačati.
- Pomanjkanje denarja in volje za učinkovito delovanje pristojnih služb in s tem povezana kadrovska okrnjenost (kar nadalje vodi v pomanjkanje časa za reševanje »nepomembnih« problemov).
- Javnost ne dovolj nadzira delo teh služb (ni pritiska).
- Pomanjkanje demokratičnega dialoga, sodelovanja med pristojnimi institucijami in drugimi.
- Nezmožnost konstruktivne razprave o tej problematiki.
- Politika (na lokalni in državni ravni) določenih nepravilnosti ne želi videti kot problema. Rezultati niso vidni v času mandata, korupcija, moč lobijev in drugo.
- Apatija, molk stroke (ukvarjanje z manj kompleksnimi problemi je enostavnejše, problem izpostavljanja...).
- Nezažadostna informiranost posameznikov in celotne družbe.
- Vloga medijev ni dovolj izkoriščena. Pomanjkanje raziskovalnega novinarstva.

Za rešitev problematike bo potreben predvsem čas, da se bo razmišljanje in ukrepanje posameznikov, odgovornih v gospodarskih družbah in ljudi na oblasti spremenilo. Potrebna pa bodo tudi dodatna denarna sredstva, s katerimi se bo zagotovilo učinkovito delovanje vseh pristojnih služb.

>> Pri pisanju poročila o projektu smo bili omejeni z 2500 znaki brez presledkov (znakovnimi kvotami). Z Jurijem sva pri tem naletela na težave. Po zgledu Kjotskega protokola sva sklenila dogovor, da mi v izogib penalom prodajamo 1000 znakovnih kvot, kajti preseglata sem zgornjo mejo. Del prispevka je tako možno prebrati pri prispevku Jurija Jemca (stran 23).

2. Nelegalen nasip zemljine in uničenje priobalnega pasu

Vodstvo kopske luke se je sredi leta 2007 odločilo povečati skladiščne površine za avtomobile. Mimo potrebnih dovoljenj so posegli na območje školjčne sipine in z nasutjem zemlje degradirali dragocen priobalni ekosistem. Po posredovanju medijev je primer preveril tudi okoljski inšpektorat. Ugotovitev? Podjetje Luka Koper je zaobšla zakone. Na odločbo se je pritožila. Pristojni inšpektor je v konkretnem primeru doslej izrekel za več kot 600.000 € glob. Inšpekcijski postopek še ni zaključen.

1. Kamnolom Griže in ogroženost vodnega vira Rižana

Na območje kamnoloma Griže, ki se nahaja le 500 metrov od izvira Rižana (2. vodovarstveni pas vodnega vira za Slovensko Istro), je bilo v preteklih letih odloženo več tisoč kubičnih metrov raznoraznih odpadkov. Po izjavah bližnjih prebivalcev, ki so v več primerih sledili tovornjakom, naj bi v kamnolomu končali azbestni odpadki iz izolske ladjedelnice, bolnišnične frakcije, avtomobilske pnevmatike, bitumen, pa tudi slano blato iz kopske bonifike ipd. Po posredovanju medijev je inšpektor le ukrepal, a je pravna podlaga, po zagotovilih inšpektorja, v konkretnem primeru zelo šibka. Odlaganje sporne materiala se nadaljuje.

skozi moje oči

Aleksandra Ristić

Vsakodnevni izleti pod vodstvom gospoda Iztoka Geisterja so nas popeljali po prečudovitih krajih našega primorskega kraškega sveta. Naše delo je bilo predvsem terensko delo, povezano z digitalno fotografijo. Spoznavanje narave na ta način je marsikoga navdušilo ter v nas vzbudilo tisoč in eno vprašanje. Tudi mene. Prevezel me je Rižanski labirint, njegova postavitvev v sam kontekst narave in nenazadnje tudi njegov pomen.

Mit o labirintu sega v tisočletno preteklost, do prvih človeških sledi, za globljim smislom našega obstoja. Danes nam v vsej svoji lepoti pomagajo obdržati odprt duhovni dialog in so nam v dragocen spomin, da obstaja množica poti do svetega, miru, zdravja, sreče in harmonije. Govorijo o težko prehodni kaotični poti, kjer se človek izgublja po zavitih stezah. Včasih se zgodba pomeša s kakšnim pravljničnim bitjem ali osebo, ki "uniči" labirint in najde ključ. Ključ, ki končno prinese rešitev uganke, ko mu je bila dana v obliki poti.

Moj namen razmišljanja je, da bi našla povezavo med reko Rižano, ki ji je posvečen labirint v istoimenskem kraju, ter med samim labirintom.

Ozrmo se torej na sam začetek. Če želimo priti v labirint, moramo vstopiti skozi njegov vhod. Gre za en sam začetek, ki pa se kasneje razveje v različne poti. Na taboru je vsem udeležencem skupna Zoisova štipendija, iz slednjega imamo skupno eno izmed mnogih poti v življenju. Tudi reka Rižana in Rižanski labirint skrivata svoji zgodbi.

Rižanski labirint je bil narejen iz kamena v letu 2008. Je prvi labirint v Sloveniji, nastal po vzoru labirinta katedrale Notre Dame de Chartres. Ob pogledu na labirint ima le-ta tako svoj vhod kot cilj, do katerega želimo priti. Pravzaprav sta narava in kultura intimno povezani, kadar gre za človeško življenje. Tako je po krščanskem izročilu Jezus Kristus »cilj človeške zgodovine, točka, v katero se stekajo vsa hrepenenja zgodovine in civilizacije, središče človeškega rodu, veselje vseh src in izpolnitev vseh njihovih teženj« (CS 45).

Labirint je prepoln simbolike. V sebi ima vgrajen obris križa, ki se vidi po položaju rože v sredini. Roža predstavlja v krščanski simboliki Devico Marijo. Šest rož predstavlja šest ravni obstajanja: mineralna, rastlinska, živalska, človeška, angelska in božanska, toda pomeni tudi šest dni nastajanja sveta. V primerjavi s tem 14 km dolga kraška reka Rižana z vsemi lastnostmi površinskih voda izvira pod Kraškim robom, in sicer pri cerkvi svete Marije v bližini Hrastovelj. Močno je izpostavljena letnemu nihanju v količini vode. Iz slednjega ima poleg površinskih rokavov tudi pester podzemeljski tako imenovani labirint, vse dokler spet ne prodre na površje. Poraja se mi vprašanje, zakaj je umetnik zasnoval labirint ravno v bližini izvira reke Rižane in ne kasneje ob samem toku reke. Menim, da se je potrebno ozreti na samo strukturo reke ponikalnice. Kot smo že omenili, ima zelo vejasto pot, in ravno tu, v Rižani, ko zopet pride na površje, je postavitve samega labirinta temu zelo primerna. Če bi izhajali iz središča labirinta, tako imenovanega cilja; potemtako

Rižana v vsej svoji strukturi pod in nad zemljo predstavlja sam vhod v labirint. Postavitve torej ni naključna. Od tu dalje namreč zelo dobro poznamo njeno strugo, vse dokler se ne izlije v Koprski zaliv.

Prenos smisla in orientacije iz transcendentnega v posvetno je po vsej verjetnosti tudi vzrok za spremembe v moderni družbi, ki ji smisel po novem dajejo razum v obliki znanosti, tehnike in sekularnih ideologij, čustva v romantičnih in ekspresivnih podobah in izrazih, v nekoliko manjšem obsegu pa tudi sprejemanje ezoteričnih religioznih vsebin. Posledica tega je razvoj disciplin, ki so v skladu s to vizijo: znanost, tehnika, ekonomija, primerna politična ureditev in drugi izrazi kulture, v umetnosti pa se to odraža kot poudarjanje čutnih zaznav. Omenjeni premik se je prej pojavil v umetniško-intelektualnih krogih kot pa v tradicionalno-kmečkem okolju. Tako ni nič čudnega, da je na samem izviru reke Rižane nastala cerkev, posvečena sv. Mariji, nedaleč od tega pa je zasnovan Rižanski labirint, posvečen reki Rižani.

vrt sredozemskih zdravilnih rastlin

mentorica: Liliana Vižintin

Ob sprehodu po parku, ki je znotraj Mladinskega zdravilišča in letovišča na Debelem rtiču, so udeleženci skupaj z mentorico obiskali tudi zeliščni vrt s številnimi sredozemskimi dišavnicami in zelišči.

Pot, ki so jo izbrali, je bila zelo zabavna, saj so preučevali sredozemska zelišča, jih uporabljali za ustvarjanje novih kuharskih receptov in za izdelavo kozmetičnih preparatov. Veliko so se tudi sprehajali v naravi, opazovali cvetove in pelod pod mikroskopom ter celo raziskali prisotnost jajčec ali ličink oljčne muhe v vzorcu oljk. Najpomembnejši cilj pa je bil razvijanje ustvarjalnosti kot načina reševanja vsakodnevnih problemov, s katerimi se bodo študentje srečevali na delovnem mestu in v osebnem življenju. Prižiganje iskrice, ki sproži proces ustvarjalnosti, pa ni moč doseči samo s skrbno načrtovanim in premišljenim didaktičnim procesom, ampak zahteva od mentorjev in učiteljev mnogo več. Predvsem jim je bilo pomembno, da razvijejo vse tiste veščine, ki jim bodo v današnjem času

lahko pomagale na poti do uspeha. Mentorica je izpostavila predvsem razvijanje empatije kot osnovni pogoj za vzpostavljanje komunikacije, uspešnega sodelovanja in konstruktivnega reševanja konfliktov v multikulturni družbi. Zaradi tega je študente občasno presenetila z aktivnosti, kot so risanje, pisanje verzov ali impresij, saj je s tem upala, da bodo razumeli pomen sporočanja lastnih misli in sodelovanja v skupini.

Ustvarjalnost ne mora obstajati, ko našo osebnost ali naše misli omejujemo v stereotipne kalupe ter jim ne ponudimo svobode in upanja za polet. Zato, dragi študentje, naj vaše misli letijo visoko in si upajo do najvišjih ciljev, saj je v njih naša bodočnost. Naj bodo vaše delovne in življenjske izkušnje bogate in raznolike, ker vas bodo le-te pripravile na trenutke ekselence in ustvarjalnosti, ki čakajo na vas. Upam, da se boste še naprej počutili »in the zone« ob naravnih danostih ankaranskega polotoka. Torej boste predvsem v stiku z naravo našli vaše mesto ustvarjalnosti, osebnega zadovoljstva in dobrega počutja.

16 »Team building« oziroma gradnja ekipe je v današnjem času vse bolj pogosta aktivnost, s katero povečujemo produktivnost delovnih ekip strokovnjakov tako v gospodarstvu kot tudi v znanosti. Pozitivna delovna motivacija in dobro vzdušje na delovnem mestu sta izredno pomembna dejavnika, ki sta pogoj za uspešnost projektov. Za doseganje teh ciljev so pomembne aktivnosti, ki pripomorejo k oblikovanju in povezovanju delovnih ekip. S tem ustvarjamo občutek skupine in sproščeno vzdušje na delovnem mestu. Osredotočil sem se na program »team buildinga«, ki bi ga lahko zavod UMMI izvajal v Ankaranu v sklopu svojih aktivnosti. Na osnovi moje zamisli naj bi program zajemal naslednje postopke:

- Spoznavanje izredne pestrosti mediteranskih rastlin v parku Mladinskega zdravilišča in letovišča Debeli rtič. Sprehodi

teambuilding

Bojan Zalar

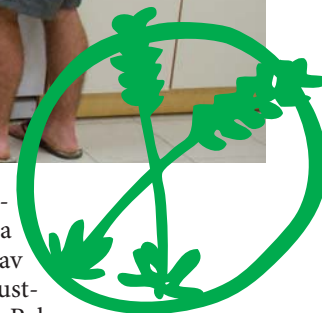

v parku bi ustvarili sproščeno vzdušje, kar je tudi eden izmed pogojev za višjo učinkovitost na delovnem mestu.

- Ogljed školjčne sipine Ankaran in s tem povezane alternativne aktivnosti bi lahko spodbujale pripadnost sodelavcev delovni ekipi. Strokovnjake bi s pomočjo aktivnosti, kot je igra

vlog, spodbujali do drugačnih načinov pristopanja k reševanju problemov ter v njih razvijali empatijo. Menim, da bi strokovnjakom, kot so inženirji, lahko pomagalo tudi pisanje verzov in literarnih besedil, kar bi pripomoglo k razvoju novih miselnih vzorcev in povezav.

- Izvajanje športnih aktivnosti, kot so jadrnanje in kajakaštvo ter nekateri ekipni športi, bi še dodatno poudarili ustvarjanje ekipnega vzdušja.
- Vključevanje udeležencev v spoznavanje kulinarčnih posebnosti in dobrot slovenske Istre ter s tem povezane aktivnosti bi po mojem mnenju tudi pripomoglo k ustvarjanju pozitivnega vzdušja.

Aktivnosti, ki sem jih predlagal, za tehnične strokovnjake včasih predstavljajo velik izziv. Namen le-teh je vzbuditi

drugačen način mišljenja, ki ni le povezan z njihovo strokovnostjo. Posledica tega je aktiviranje možganskih povezav in interakcij, ki prispevajo k večji ustvarjalnosti pri delu na projektih. Poleg tega udeleženci premostijo osebne ovire, povečajo komunikativnosti znotraj ekipe in so pripravljene za nove izzive. Menim, da bi s trženjem teh aktivnosti imel UMMI, zavod za izobraževanje Koper večjo razvojno perspektivo na lokalni in širši ravni.

Sredozemski park Debeli rtič

http://sl.wikipedia.org/wiki/Sredozemski_park_Debeli_rtič

urejene gredice lončnic in okrasnih grmovnic predvsem neevropskega porekla. Proti zahodu park ob robu debelortiškega klifa prehaja v gozdiček vednozelenih sredozemskih cipres *Cupressus sempervirens* ter alepskega bora *Pinus halepensis* in pinije *Pinus pinea*. Robove vzhodnega dela kompleksa tvori gosta živa meja sredozemskih cipres *Cupressus sempervirens*, ki na južni strani preide v obojestranski drevored tudi več kot 15-metrskih dreves. Na travniku za drevoredom lahko poleg glicinije *Wisteria sinensis*, jasmínove troblje *Campsis radicans*, pasijonke *Passiflora incarnata*, forzicije *Forzythia intermedia* in avstralske akacije *Acacia australiana* občudujemo tudi drevesa himalajskega bora *Pinus wallichiana* s tipičnimi dolgimi iglicami in velikimi storži.

prispevek k spletni skupnosti

Timotej Hudina

Na območju Mladinskega zdravilišča in letovišča Debeli rtič se nahaja za slovenske razmere svojevrsten park, bogat s številnimi rastlinskimi vrstami. Park zdravilišča meri približno sedem hektarjev, v njem raste okoli 4500 večjih rastlin, in sicer čez 230 vrst z vseh kontinentov.

Večina rastlin je starih do 50 let, v najstarejšem delu parka pa se nekateri predstavniki puhovca *Quercus pubescens* in bresta *Ulmus carpiniifolia* ponašajo s starostjo 120–150 let. Začetek načrtnega urejanja parka sega v čas gradnje letoviškega centra v letu 1955. Velike zasluge za dopolnjevanje zbirke domačih in tujih rastlin pripadajo zagnanim posameznikom, ki so za ureditev parka skrbeli od samega začetka.

Jugovzhodni del parka sestavlja razredčen avtohtoni gozd puhastega hrasta in bresta, prepreden s stezami in potmi. V osrednjem delu poleg rezidenc letovišča najdemo

Na nekaterih mestih v parku lahko naključno najdemo pripadnike zimzelenega hrasta – črniko *Quercus ilex*, ki je avtohtona slovenska vrsta, a žal spada med ogrožene vrste. V ustreznih sezonah je moč zaslediti in celo poskusiti užiti plodove japonske nešplje *Mespilus japonica* Thunb, kivija *Actinidia chinensis*, granatnih jabolok *Punica granatum*, kakija *Dyospyros kaki*, murve *Morus nigra* in več sort različnih smokev *Ficus Carica*.

Sicer v parku prevladujejo iglavci: sredozemska cipresa, pinija, cedra (*Cedrus* sp.). Med grmovnicami je največ oleandrov

Nepopoln seznam vrst v zeliščnem vrtu:

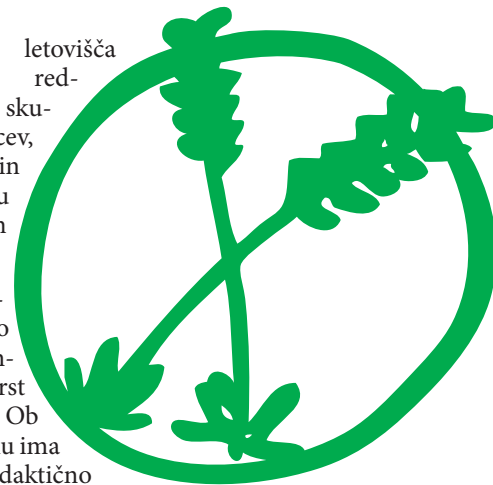
- Navadna mirta – *Myrtus communis* L.
- Lovor – *Laurus nobilis* L.
- Rožmarin – *Rosmarinus officinalis* L.
- Bazilika – *Ocimum basilicum* L.
- Majaron – *Origanum majorana* L.
- Origano - *Origanum vulgare* L.
- Melisa – *Melissa officinalis* L.
- Žajbelj – *Salvia officinalis* L.
- Vrtni timijan – *Thymus vulgaris* L.
- Sivka – *Lavandula angustifolia* Mill.
- Pravi pelin – *Artemisia absinthium* L.
- Navadna aloja – *Aloe vera* L.
- Vinska rutica - *Ruta graveolens* L.
- Ameriški slamnik - *Echinacea purpurea* L.
- Zdravilni ognjič – *Calendula officinalis* L.
- Rožmarin – *Rosmarinus officinalis* L.
- Pehtran – *Artemisia dracunculus* L.
- Poprova meta – *Mentha piperita* agg.
- Netresk – *Sempervivum tectorum* L.
- Materina dušica – *Thymus* sp.
- Kraški šetraj – *Satureia montana* L.

Nerium oleander, lovora *Laurus nobilis* in lepljivke, med manjšimi grmički pa prevladujejo rožmarin, sivka, mirta in jagodičnice.

V osrednjem delu v bližini letoviškega kongresnega centra naletimo na urejen zeliščni vrt, kjer najdemo zelišča in dišavnice s spremljajočimi imenskimi tablicami. Oskrbovalci vrta pri izboru vrst poskušajo ohranjati usmerjenost v vzgojo tipično sredozemskih zelišč.

Poleg obiskovalcev letovišča sredozemski park redno obiskujejo skupine osnovnošolcev, srednješolcev in študentov v okviru različnih taborov in šol v naravi.

Park predstavlja največjo urejeno zbirko sredozemskih rastlinskih vrst na slovenski obali. Ob turističnem potencialu ima lokacija tudi veliko didaktično vrednost za izobraževanje mladih in ozaveščanje o ohranjanju kulturne in naravne dediščine slovenske Istre.

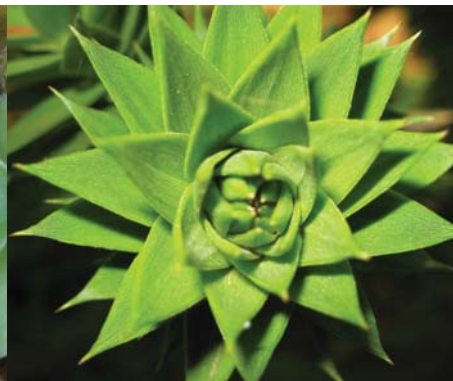
Pustila sem se presenetiti. In res sem bila presenečena. Vsak dan.

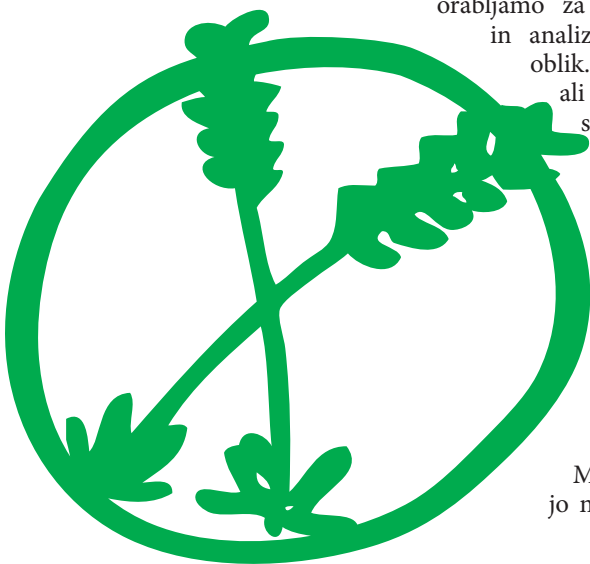
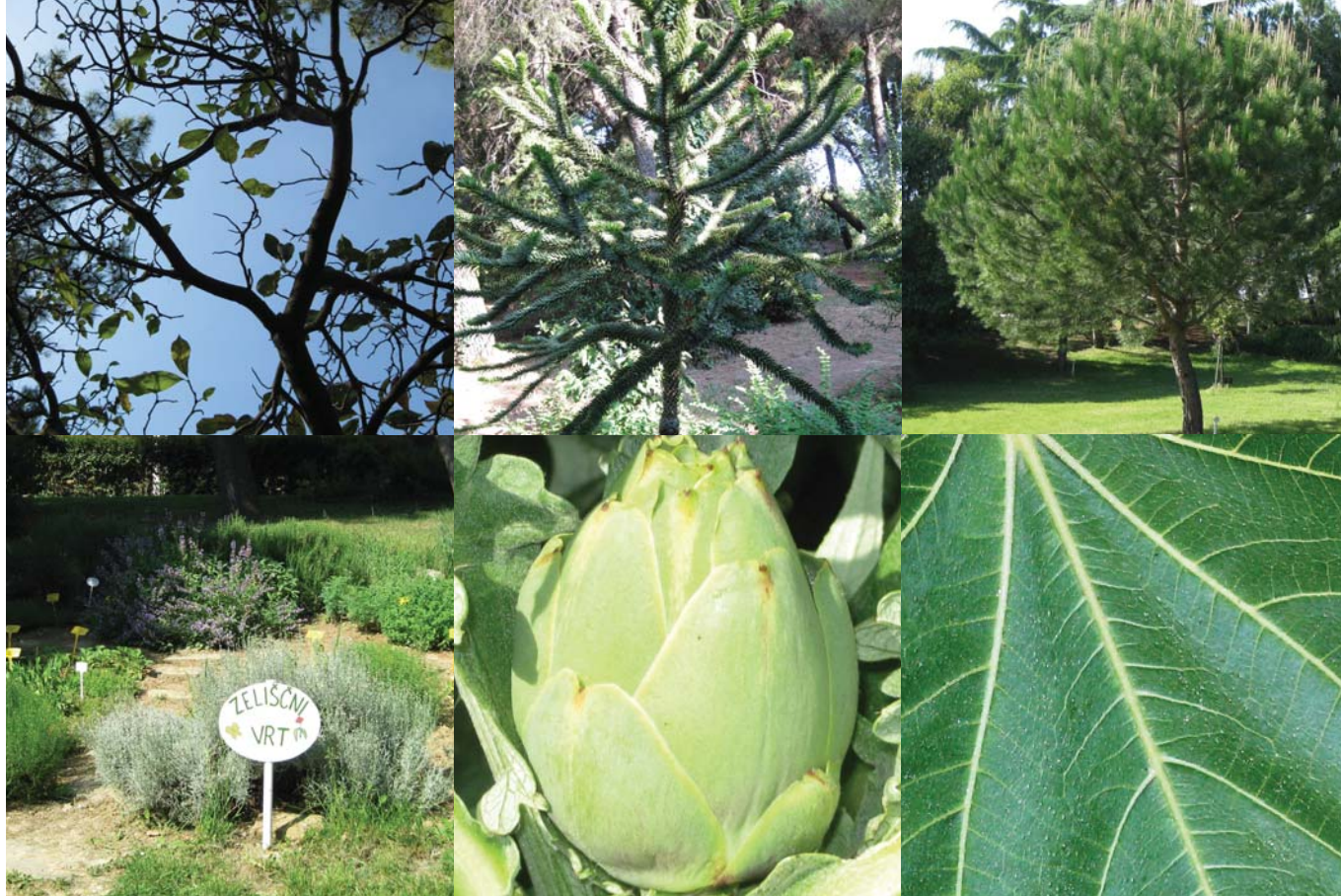
Svoja raziskovanja smo začeli v zeliščnem vrtu in v njem vedno znova iskali navdih. Preučevali smo ga kot biologi, a tudi kot umetniki, peki, psihologi, filozofi... V misli se mi je prikradla primerjava, da bi bilo lepo, če bi vsi znali skrbno gojiti zeliščni vrt – tistega v sebi (kamilice in meliso za pomiritev, ginko za spomin in koncentracijo, meto za poživitev...), če bi si upali s srcem iskati dragocena zelišča v drugih, jim pomagati pri odstranjevanju plevela, deliti izkušnje...

Zaradi časa, ki ga posvečam študiju matematike, pa verjetno ni presenečenje, da je razmišljanje o naravi dobilo še pridih moje znanosti. Veliko objektov v naravi ima zapleteno geometrijsko strukturo. Odločila sem se, da bom v naravi iskala fraktalno geometrijo in s tem spregovorila jezik, ki ga lahko up-

odkrivanje matematike v naravi

Karla Počkaj

orabljam za popis, modeliranje in analizo teh kompleksnih oblik. Fraktali so objekti ali količine, ki izražajo samopodobnost na vseh razdaljah, vendar v nekoliko bolj tehničnem smislu. Objekt namreč ni nujno natančno samopodoben na vseh razdaljah, vendar pa mora obstajati podobnost nekega tipa. Benoit B. Mandelbrot, ki ga imajo mnogi za očeta frak-

talov, je intenzivno raziskoval povezavo med naravo in fraktali. Odkril je, da narava razodeva mnogo fraktalnih oblik. Tako je mogoče z različnimi fraktali računalniško modelirati različne oblike narave, na primer gorovja, pokrajine, kontinente, oblake, jezera, organe v medicini, tudi pojave v ekonomiji, fiziki, v vesolju itn. Svoje opazovanje rastlinstva sem usmerila v iskanje približnih fraktalov. Iskala sem samopodobnostno strukturo, ki ima podaljšan, a končen razpon, in jih združila v kolaž slik detajlov iz narave. Primeri za tako strukturo so: netresk, prapro, cvet divjega korenčka, različna drevesa in listje.

Menim, da nam ravno fraktalna geometrija ponuja poseben način, s katerim bi lahko predstavili rastlinstvo v okolici Ankarana. To bi bil primeren način promocije tega kraja. Fotografije bi lahko podkrepili z grafičnimi slikami.

Danes razmišljam o zeliščnem vrtu kot o fraktalu. In ko sem zvečer opazovala droben cvet divjega korenčka, sem pomislila, kako majhni smo mi in kako veliko je vesolje.

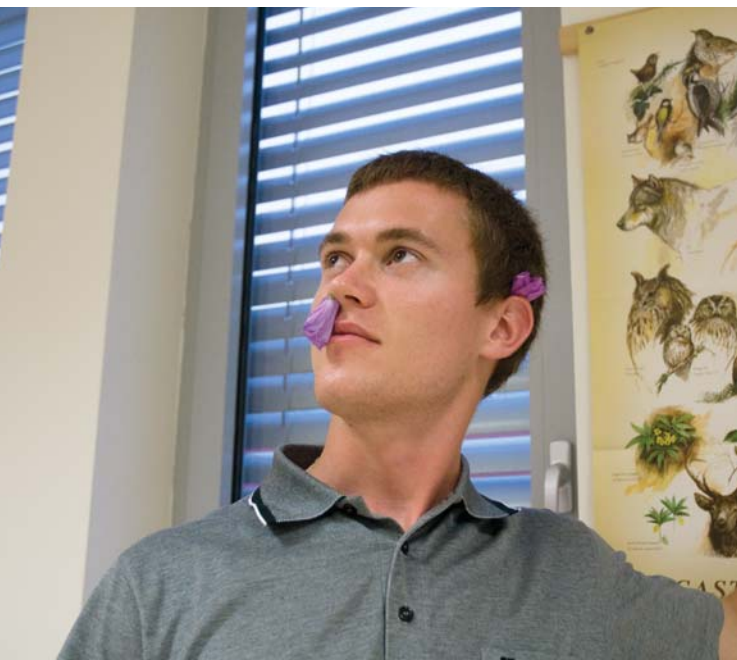
- 22 Pri iskanju ideje za projekt, ki bi bila povezana s temo skupine in z robotiko, sem naletel na nemalo težav. Pri večernem druženju z asistentko Urško je pogovor nanesele tudi na naše projekte. Predlagala je izdelavo kozmetičnega preparata (verjetno tudi iz osebnih interesov), sam pa sem se odločil še za izdelavo reklamnega letaka.

Z oblikovalskimi orodji se še nisem bavil, zato mi je pri njegovi izdelavi na pomoč priskočil kolega iz oblikovalske delavnice. Na letaku je slika treh simpatičnih fantov, ki jim je bila krema tako všeč, da so z njo celo malo pretiravali. Letak krasita še ime kreme ter slogan, ki gre hitro v uho in pri uporabnikih vzbuja zaupanje.

herbUMMIja

Jurij Jemec

Glavna sestavina HERBummiJA® je oljčno olje, ki pomaga pri zadrževanju vlage v koži, zato je krema odlično sredstvo za omilitev vplivov staranja. V kremo smo sicer dodali različne dišave po našem okusu, v bodoče pa bi lahko razvijali kozmetične izdelke, ki bi vsebovali dišave, tipične za to območje. V moji zamisli sem na letaku vključil brnistro, ki je značilna submediteranska rastlina.

Na taboru smo pripravili zelo enostavno kozmetično kremo, ki je namenjena za izobraževalne namene. V moji zamisli pa bi lahko sestavo kreme še izboljšali in jo prilagodili tržnim zahtevam. Na tak način bi lahko moj projekt praktično uporabili za promocijo zavoda UMMI.

Učinki naše kreme na kožo sicer niso klinično testirani, so pa testirani odzivi žensk na kremo.

HERBummija®

z aromo brnistre

Tako dobra, da jo uporabljajo celo moški

Pri pisanju poročila o projektu smo bili omejeni z 2500 znaki brez presledkov (znakovnimi kvotami). Oba s Sabino sva pri tem naletela na težave. Po zgledu Kjotskega sporazuma sva sklenila dogovor, da ji v izogib penalom prodam 1000 znakovnih kvot, kajti preseгла je zgornjo mejo. Podrobna vsebina dogovora je pogodbená skrivnost.

Nadaljevanje Sabininega projekta s strani 11:

Vse te nepravilnosti lahko skupno imenujemo okoljska kriminaliteta (tudi ekološki kriminal ipd.), ki jo opredeljuje že kazenski zakonik (32. poglavje – kazniva dejanja zoper okolje, prostor in naravne dobrine). Za potrebe tega sestavka je najpomembnejši 333. člen, ki omenja »povzročanje čezmernega onesnaževanja okolja, razvrednotenje le-tega, čezmerno rabo in izkoriščanje naravnih dobrin, spravljanje življenja in zdravja ljudi v nevarnost!« itd. Torej gre za »drugačno« pojmovanje žrtve. To ni posameznik, ki bi lahko podal kazensko ovadbo organom pregona. Gre za »večje število ljudi«, torej vse tiste, ki na določenem območju uživajo dobrine tega okolja. Posledično smo tako lahko žrtve vsi prebivalci tega planeta. Mnogokrat pa sploh ne vemo, da je nekje prišlo do kršitev. Gospodarske družbe veliko nepravilnosti prikrivajo. Predvsem velika podjetja imajo to moč, da izkoriščajo položaj posameznika pa tudi skupnosti, da bi obšla pravila, kršila predpise itd.

grafično oblikovanje

mentorica: Nataša Simšič

Moje razočaranje, da se študentje letos v delavnici niso želeli podrobneje spoznati s pravili oblikovanja, se je spremenilo v presenečenje, ko niso hoteli izza računalnikov.

Navdušili so se nad računalniškimi orodji in možnostmi ustvarjanja z današnjo tehnologijo. Tako smo elemente oblikovanja spoznali kar med samim delom na projektih.

Ponosna sem na dobre izdelke, ki so nastali.

VINO NI VODA

sporočilo v steklenici

Pavel Platovšek

Cona ustvarjalnosti za grafični izdelek je nastala po diskusiji, kako alkohol vpliva na kakovost kreativnih idej in izdelkov. Tako sem sicer na nek drug način povezal alkohol v pričujoči koncept preventivne oglaševalske kampanje ozaveščanja negativnih posledic alkoholizma.

Zasnova: Vizualno izhodišče sporočila temelji na podobni/enaki barvi rdečega vina (izhodiščna substanca) in krvi (simbolizira tako življenje, kot je na drugi strani lahko znak smrti).

**KRI NI
VODA**

**ALKOHOL UBIJA
POIŠČITE POMOČ**

Tretji, navidez in (tudi vizualno) nevtralni element je voda, ki je vključena v prva dva slogana, opravlja pa vlogo povezovalca in hkrati oblikovalca končnega sporočila, prav tako steklo, ki se pojavlja v vseh treh kadrih.

Razvitje: Druga asociativna triada je sestavljena iz steklenice, sporočila v njej ter pomenu pomoči. Message in the bottle namiguje na osamljenost, klic po pomoči (ki se zelo dobro vključuje v nezavedno funkcijo alkoholizma), obrat, ki je izveden z zadnjim sloganom, pa nasprotno NUDI pomoč.

Akcija: Vizualizacija je potekala v programih Photoshop in

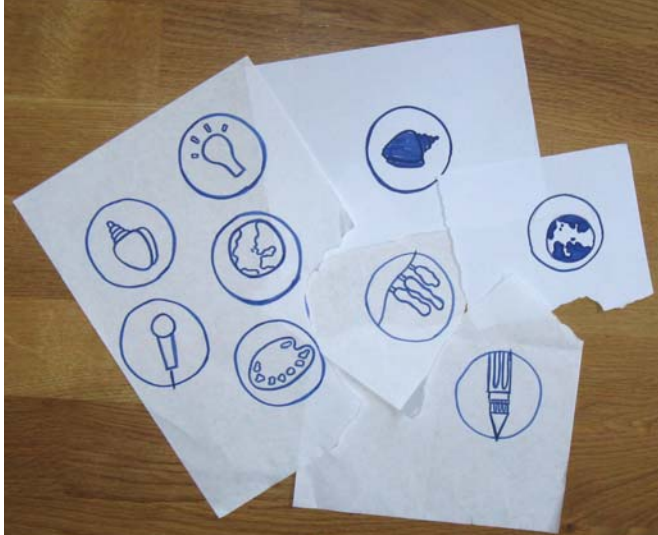
InDesign. Za vpadljivost in neke vrste brutalnost sporočila poskrbi kontrast rdečega, črnega ter čistost, prozornost drugih uporabljenih elementov. Dokaj neizvirna, ostra pisava prav tako povečuje sporočilnost z ostrimi enostavnimi linijami.

Aplikacija: Sporočilo naj bi po načelih ponavljanja in radovednega razvijanja zgodbe aplicirali z jumbo plakati ter drugimi javnimi tiskovinami v sekvencah; v prvem časovnem obdobju samo prva, zatem samo druga in potem še ključna grafika.

Učinek: Posledice ankaranske kreativne mrzlice so torej povezale vsesplošno nacionalno patologijo zlorabe alkohola z grafičnim oblikovanjem preko preventivne oglaševalske kampanje. Z vidika psihologije se soočamo z močno razširjenim pojavom alkoholizma, ki je kompleksne etiologije, tukaj pa ga ne rešujemo klinično/kurativno, temveč preventivno s spoznanji psihologije zaznavanja in vizualnega sporočanja. Domet je seveda neke druge širine kot pri komercialnih kampanjah, na drugi strani pa moramo vedeti, da je učinkovitost tovrstnih akcij dokaj omejena, poleg tega pa tudi težko merljiva.

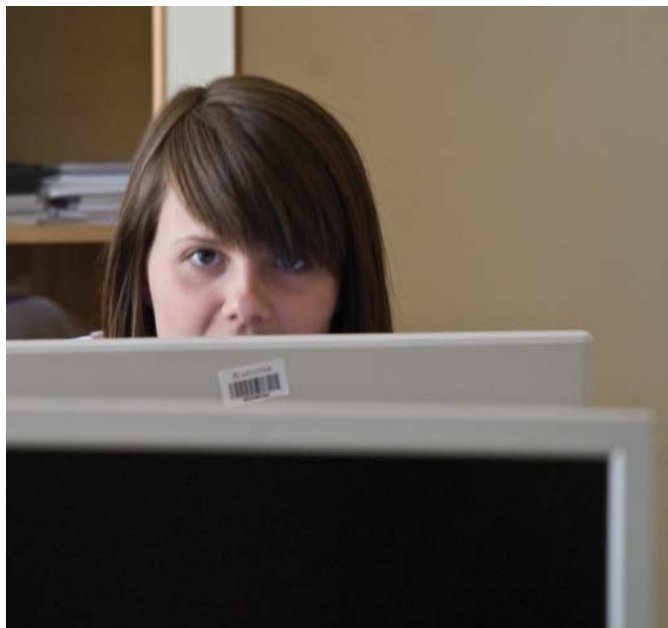
28 Začetne misli: Od koncepta do upodobitve. Od ideje do vizualizacije. S tem sem se srečala tudi sama, saj sem v grafični delavnici spoznala, da je grafično oblikovanje pravo križišče nešteti poti, idej in zamisli. Pomembno namreč ni samo oblikovanje, ampak tudi prava izbira besed, poznavanje psihologije, sociologije ter številnih preostalih področij in dejavnikov.

Koncept: Z letaki se srečujemo vsakodnevno, in če nam ne bo podal dovolj ključnih informacij, ko ga bomo dobili v roke, bo kmalu pristal v smeteh. Pri letaku sem se tako odločila, da izhajam iz ideje igre in igrivosti, ki je v življenju nikoli ne smemo pozabiti. Sličice za plakat sem ročno narisala in jih popolnoma poenostavila, tako da nekako spominjajo na otroško risbo in

po poti igrivosti in kreativnosti

Nika Perne

igrivo videnje sveta. Tudi v nadaljnjem oblikovanju sem izhajala iz igre, saj sem na prvem letaku uporabila štiri piktograme, ki nekako ponazarjajo igro štiri v vrsto, tudi slogan, ki sledi, se povezuje s tematiko igrivosti in kreativnosti.

Letak: Oblikovanje letaka je bilo manj zahtevno, kot sem sprva mislila. Ko nekako pademo noter in se popolnoma predamo temu, kar delamo, delo postane bolj lahkotno, kot si sprva predstavljamo. Začela sem z oblikovanjem letaka s svinčnikom in papirjem, njegove zunanje podobe in z risanjem sličic za piktograme, ki se nanašajo na področja delovanja na tem taboru in širšo idejno zasnovo tabora. Od tu naprej je bila pot jasna. Oblikovanje piktogramov v programih za grafično oblikovanje, oblikovanje podobe letaka, izbira pravih besed k pravih sličicam in letak je tu.

Vse poti so sklenjene: Pot, ki smo jo na tem taboru prehodili grafiki, je pot kreativnosti, idej, oblikovanja ter spraševanja o lastni ustvarjalnosti. Čeprav na začetku poti nismo poznali os-

nov grafičnega oblikovanja in smo v ta svet vstopili kot majhni otroci, smo sedaj že pravi profesionalci, mogoče vsi ne prav na področju oblikovanja, ampak v zavedanju, da smo sposobni kreativnega in inovativnega mišljenja. V procesu ustvarjanja se namreč vsak človek zave lastne kreativnosti in sposobnosti, ki jih ima. Delavnica mi je prinesla na pol popisan in porisan blok idej, ki so se nato v oblikovanju letaka nekako združile v pisan mozaik, neko celoto. V procesu nastajanja izdelka in kreativnega razmišljanja sem spoznala, da lahko ustvarim še veliko več. Ta projekt je tako le začetek neke poti, za katero upam, da bo ostala ena izmed spremljevalnih poti v mojem življenju. Vsak sam namreč oblikuje svojo pot.

 ODKRIVANJE NOVEGA
 MOZAIKI IDEJ
 NARAVA
 KREATIVNOST
 ZABAVNA DRUŽENJA
 ŠUM MORJA
**RAZISKOVALNI TABORI
 ZA DIJAKE IN ŠTUDENTE**
UMMI
 ZAVOD ZA IZOBRAŽEVANJE,
 KULTURO IN MLADINSKI TURIZEM
 ANKARAN

 SPONTANOST
 RADOVEDNOST
 KREATIVNOST
 SAMOINICIATIVNOST
**IZBERI SVOJO
 KREATIVNO IGRO IN
 IGRAJ!**
UMMI
**RAZISKOVALNI TABORI
 ZA DIJAKE IN ŠTUDENTE
 ANKARAN**

join the dark side

Žiga Kosec

Na taboru sem se vključil v skupino za grafično oblikovanje s pomočjo računalniških programov Photoshop in InDesign. S tovrstnimi programi do sedaj še nisem imel nobenih izkušenj, prav tako pa se ocenjujem bolj za vizualnega antitalenta (uboga moja garderoba!) – a ravno zato sem se odločil za to tematiko.

In moja izbira se je pokazala za pravilno, saj sta bila večini mojih sotrpinov omenjena programa španska vas in tako smo se pod vodstvom naše mentorice podali na 4-dnevno grafično potovanje v omenjeno vasico. Od tega smo prvi dan praktično samo reševali tehnične probleme s prevoznimi sredstvi (programme smo morali sneti z interneta in jih inštalirati, seveda ob raznih zapletih s tehnologijo), takoj ob prihodu na kraj sam pa nas je šefinja Marija razveselila z novico, da moramo prvi projekt, plakat za promocijo tabora, dokončati že naslednji dan.

A malce zunanje motivacije je le pospešilo spoznavanje s programskimi orodji, tako da smo se naslednje dni ohrabreni z uspešno zaključenim skupnim projektom podali vsak v svoje

vode. Jaz sem si za samostojni projekt izbral plakat za antipromocijo svetlobnega onesnaževanja, kajti na to temo sem se že pred tem domislil besedne igre oziroma slogana: »Join the dark side« (ki se seveda spogleduje z veseljem filmske sage Vojna zvezd).

Toda domiselni slogan je eno, moral sem ga barvito preliti na dvodimenzionalno podlago. Odločil sem se, da na plakatu soočim po nepotrebem osvetljeno Luko Koper in Rimsko cesto (obe obarvani v skladu z ikonografijo Vojne zvezd), za kar je bilo nujno mnogo prekrivanja več plasti slike, nevidnega zabrisovanja sledi le-teh prekrivanj, spreminjanja odtenkov barv, postavljanja stvari na svoje pravo mesto itd.

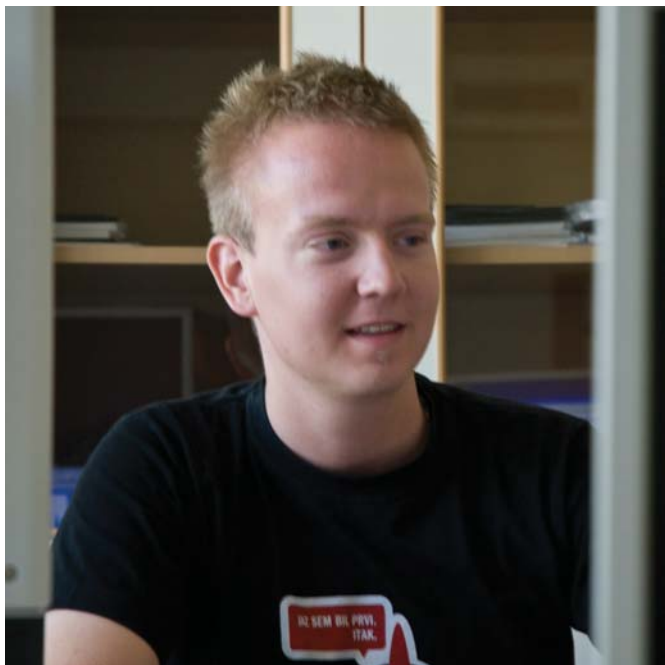
Za konec moram reči, da sem zelo zadovoljen z delavnico, kajti ob prihodu sem glede na svoj »omejeni« grafični čut menil, da bom za končni izdelek pač naredil nekaj »toliko, da bo«, toda moram reči, da mi je rezultat mojega dela prav všeč. Pa še moji prijatelji od sedaj dalje ne bodo več varni pred fotomontažami.

JOIN THE DARK SIDE

ZA TEMNO NEBO NAD SLOVENIJO

hko odsrfamo poljubno kam, ne ozirajoč se na našo formalno izobrazbo. Danes sem, jutri tja. Četudi je smer na prvi pogled povsem napačna. To naj bo le dodatna motivacija!

Svet je eno in mi, ljudje, smo eno z njim. Zato sem v grafičnooblikovalski delavnici kot bodoči inženir računalništva in informatike poskušal ustvariti brošuro, ki bi nas motivirala, da bi računalnike in tehniko nasploh videli kot sredstvo, a nikoli cilj. Sodobne tehnologije so namreč resnično koristne, če nam pomagajo pri vzpostavljanju pristnih človeških stikov. Ne smejo pa jih nadomeščati. Plastične tipke, polne bakterij, niso nadomestek stiska tople roke. Videoposnetek je še vedno samo dvodimenzionalen, kljub temu da naš resnični svet dimenzij sploh nima! Mejmimo ga ljudje sami. Realnosti ni moč zajeti. In še manj iredno je pričakovati, da jo bomo kdaj podoživali.

surfanje na valovih interesov

Davorin Pandel

Mineva že devetnajst let od prvega mladinskega tabora, katerega udeleženci s škarjami krojimo platno kreativnosti z enim samim pravilom: »Za ustvarjalnost ni pravil!«. In ob bližajočem se zaključku našega druženja, ko vsi strnjujemo svoje občutke in nova spoznanja, se zdi, da se razhajamo bogatejši v najširšem pomenu te besede.

Na letošnjem taboru smo skušali predvsem podirati virtualne meje, ki nam jih v glavo vbija svet okoli nas. Se sliši ne navadno, da študentka matematike in študent elektrotehnike na taboru izbereta ustvarjalno delavnico na temo zdravnih rastlin? Se. Pa se ne bi smelo... Slehernega ustvarjalca v samem bistvu namreč zaznamuje širina njegovega uma. Naše morje interesov je brezmejno. Na njegovih pisanih valovih la-

Zato moramo v življenju živeti za trenutek in vedno gledati naprej! Zavedati se moramo, da so le naši spomini edini medij, ki nas resnično bogati. Naš zaklad so pravzaprav ljudje, s katerimi bomo te spomine ustvarili.

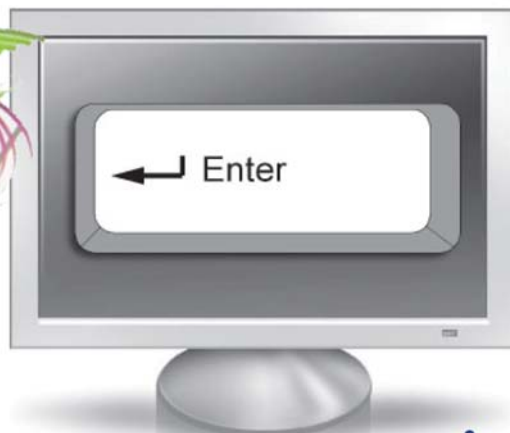
Tabor je tako potrdil moje trdno prepričanje, da je ustvarjalnost zaradi nje same tako zelo brezsmiselna. Truditi se je potrebno po majhnih korakih in pri tem vedno misliti na to, da je kreativnost del nas samih, in tudi, da bo vedno tu, naši ljudje pa morebiti ne.

smell

MNOGE STVARI SO V REALNOSTI
ENOSTAVNO BOLJŠE

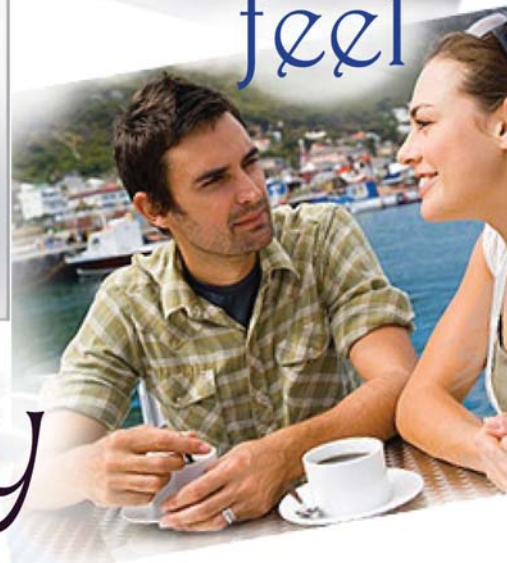
taste

REALITY

feel

arhitekturno-oblikovalska delavnica

mentorica: Bernarda Bevc

Lokalni prostor in okoliščine polpretekle zgodovine ter današnji odnos do nje so v arhitekturno-oblikovalski delavnici nudili vsebinsko ozadje oz. medij, preko katerega so posredovane informacije (o največji italijanski čezoceanski potniški ladji Rex, o slovenski in svetovni zgodovini potapljanja, o

bunkerjih, izvidniškem stolpu in rovih na Debelem rtiču ter razstavljena muzejska zbirka s solnim fondom v Krajinskem parku Sečoveljske soline) vplivale na izdelavo individualnih projektov.

mentor: *Edi Mavsar*

Čeprav sem na taboru sodeloval prvič, je bila izkušnja neprecenljiva. Medsebojne vezi smo vzajemno pletli z idejami, spoznanji, izkušnjami, vprašanji. Krasila nas je zvedavost, dojemljivost in razumevanje. Na poti spoznavanja narave, družbe in okolja smo dnevno odpirali dvosmerne poti, na sito

zmetali na kupe takih in drugačnih zamisli. Nekaj od tega je smo obelodanili v tej publikaciji, še več pa smo skrbno shranili pri sebi. Tu se kuha, premleva in brusi. O biserih nihče ne dvomi. Čakamo le na dan, ko bodo ti zasijali v vsej svoji lepoti.

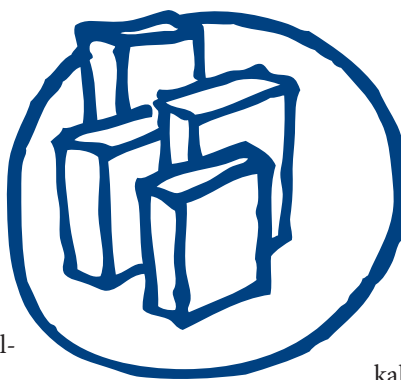

tega so bili orabljeni namene, bil ogled bolj ne-

Ker sem zelo pussem dol-razmišljal, ogledati te pre-varen način. Z idejo

domislil robota, ki bo kos razgibanemu terenu kot tudi vodnim izzivom. Tako bo imel robot vodotesen oklep, gibal pa se bo s pomočjo širokih gumijastih gosenic, da bo lahko premagoval zahteven teren, kot so stopnice, podrte stene in podobno.

ti rovi up-v vojne zato bi še toliko varen.

po naravi tolovski,

go časa kako bi si dalo

dore, seveda, na

»nič ni nemogoče« sem se

bunkeRobot

Tadej Koderman

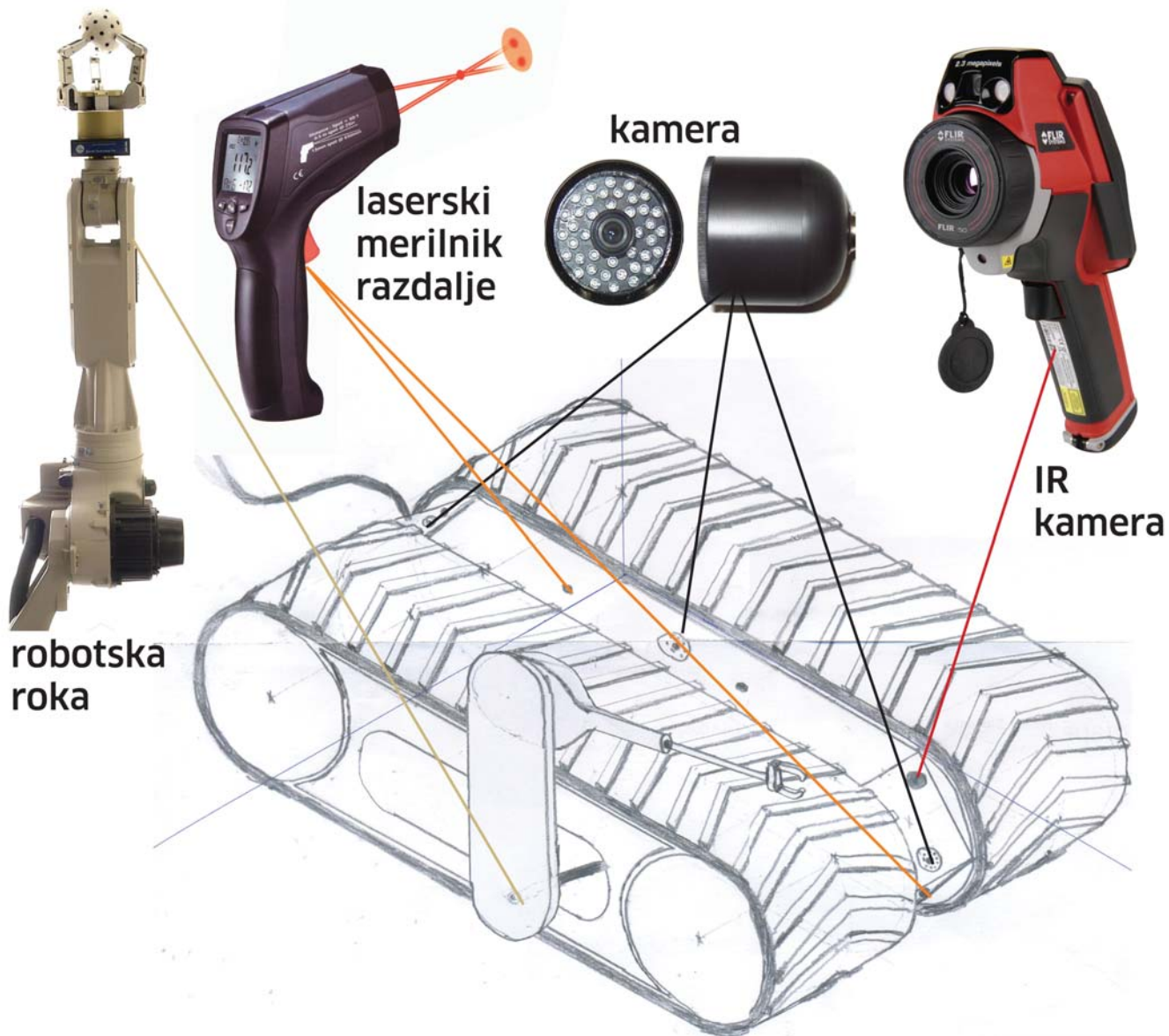
Debeli rtič v svoji raznovrstnosti ponuja neskončno možnosti za prijetno preživljanje počitnic in prostega časa. Lahko se pražimo na obali, sproščamo v prijetni senci borovcev ali pa se odpravimo na sprehod po nasadih oljk ali vinogradih. Vendar pa moramo na svoji pustolovščini po deželi refoška hoditi z dovolj odprtimi očmi, saj se lahko kaj hitro zgodi, da zgrmimo v kakšno čudno, z betonom narejeno luknjo v tleh.

Da bi ugotovili, kaj dejansko so ti čudni betonski stvori sredi narave, smo se z mentorji odpravili raziskat to zanimivost. Po kakšnih petih minutah hoje po makadamski cesti skozi vinograd smo zagledali nekakšen stolp. Mentorji so nam razložili, da je bil to opazovalni stolp, zgrajen med drugo svetovno vojno. Pot smo nadaljevali skozi vinograd, kjer se je kot strela z jasnega pojavil okrogel betonski obroč, globok kakšne 3 metre. To je nekoč bil protiletalski »mitraljez«, vendar pa od njega ni ostalo veliko, saj se je po vojni z njih pobralo večino vrednih stvari, nekatere so tudi razstrelili. Nato smo si od zunaj ogledali še nekaj podobnih bunkerjev in na dnu vsakega opazili po več predorov, ki so bili speljani nekam pod zemljo. Hoteli smo si jih ogledati, ampak nam voda v njih tega ni dovoljevala. Poleg

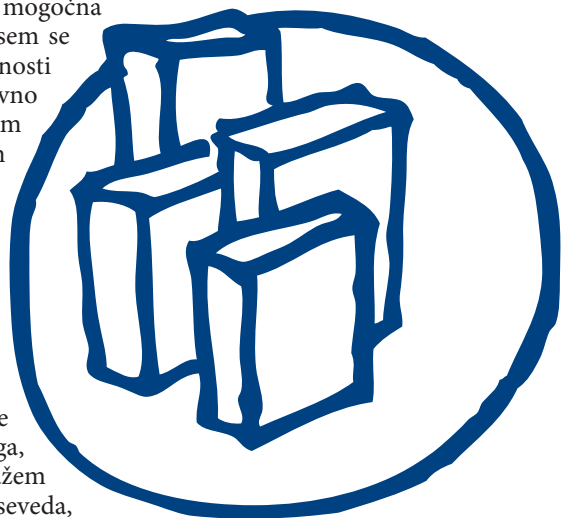
Krmiljen bo s pomočjo oddaljene komandne postaje, s katero bo povezan s kablom, ki ga bo vlekel za sabo. Informacije o položaju robota bodo prihajale iz treh samoosvetljevalnih video kamer (spredaj, zgoraj in zadaj) ter iz merilnikov oddaljenosti (spredaj, zadaj, oba boka ter zgoraj in spodaj). Če

bo naletel na prepreke, si bo lahko pomagal s parom iz bokov izvlečljivih robotskih rok. Z njima bo lahko pobiral tudi vzorce iz tal ter si jih varno shranil v svojo notranjost. Poleg tega bo v sebi skrival še merilnike temperature in vlažnosti ter kamero za temperaturno sliko okolice.

Ob dejstvu, da je tako mogočna ladja padla v pozabo, sem se odločila, da ga širši javnosti predstavim atraktivno in jasno. Naredila sem primerjavo med Rexom in svetovno znanim Titanikom, saj sem želela poudariti, da ga Rex v mnogih stvareh prekaša. Ker pa je ljudem veliko ljubša grafična predstavitev kot pa samo suhoparno besedilo, je bila moja glavna naloga, da primerjavo prikažem na ilustrativen način (seveda, saj sem bila del arhitekturno-oblikovalske delavnice).

Upam, da mi je uspelo in bo moj projekt lahko osnutek za zloženko, namenjene turistom, domačinom in vsem, ki jim je Rex še nepoznan. S tem bi razširili znanje o tem parniku ter privabili predvsem potapljače, ki bi si v slovenskem morju lahko ogledovali razbitine nekdanje mogočne ladje Rex.

rex

Polona Srebrnjak Mihalič

Rex se zaslužno imenuje »kralj«. V svojem času je bil namreč največja italijanska čezoceanska potniška ladja, celo večja od svetovno znanega Titanika. Je edina italijanska ladja v zgodovini, ki je osvojila modri trak (modri trak si pridobi potniška ladja, ki v najkrajšem času prepluje Atlantik). Po njej je imenovan del obale med Izolo in Koprom: »Pri Rexu«. Marsikdo pa ne ve, da se samo 200 metrov stran od te obale nahajajo razbitine nekdanje razkošnega parnika. Da, prav ste prebrali, Rex je bil potopljen v slovenskem morju, kjer pa so ga kmalu zatem razkosali in uporabili za rudnik jekla in železa.

TITANIK

dimenzije

dolžina: 268,9m

širina: 28,1m

višina: 31,6m
(9 nadstropij)

REX

dolžina: 268,20 m

širina: 29,58 m

višina: 40 m
(12 nadstropij)

hitrost

23 vozlov (43 km/h)

 = 1 navtična milja/uro

29 vozlov (54 km/h)

kapaciteta

 = 160 oseb

3547 oseb
št. potnikov: 2603
posadka: 944 članov

2902 oseb
št. potnikov: 2032
posadka: 870 članov

moč

 = 10000 KM

55000 KM (40,5 MW)

144000 KM (106 MW)

nosilnost

 = 10000 t

46.329 bruto registrskih ton

51.061 bruto registrskih ton

rešilni čolni

Kapaciteta: 1178 oseb
14 lesenih čolnov (nosilnost enega
čolna: 65 oseb), 2 lesena kuterja z
80-imi mesti ter 4 pomožni čolni

Kapaciteta: 3168 oseb
24 rešilnih čolnov (nosilnost enega
čolna: 132 oseb)

četrti dimenzija

31. 3. 1909
začetek gradnje

14. 4. 1912 prva plovba
15. 4. 1912 potonil

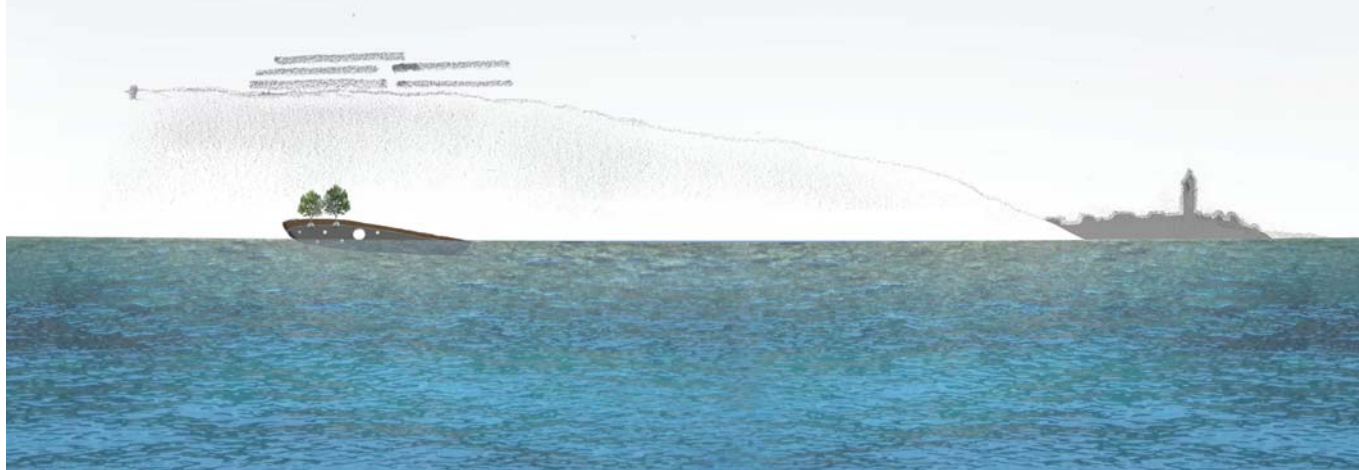
1. 1930
začetek
gradnje

27. 8. 1931
prva plovba

11. 8. 1933 osvojitvev
modrega traku

8. 9. 1944
potonil

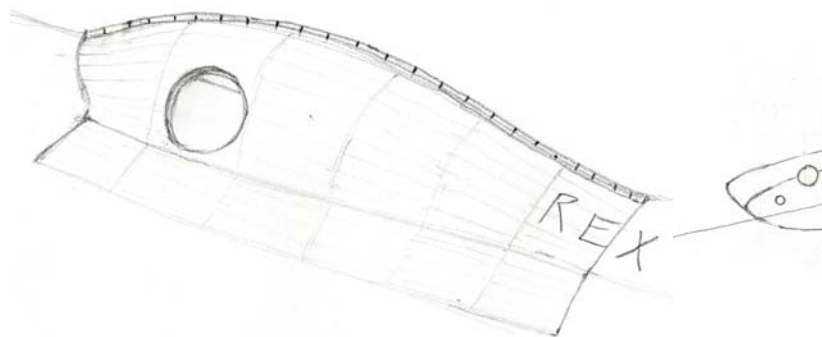
pri rexu

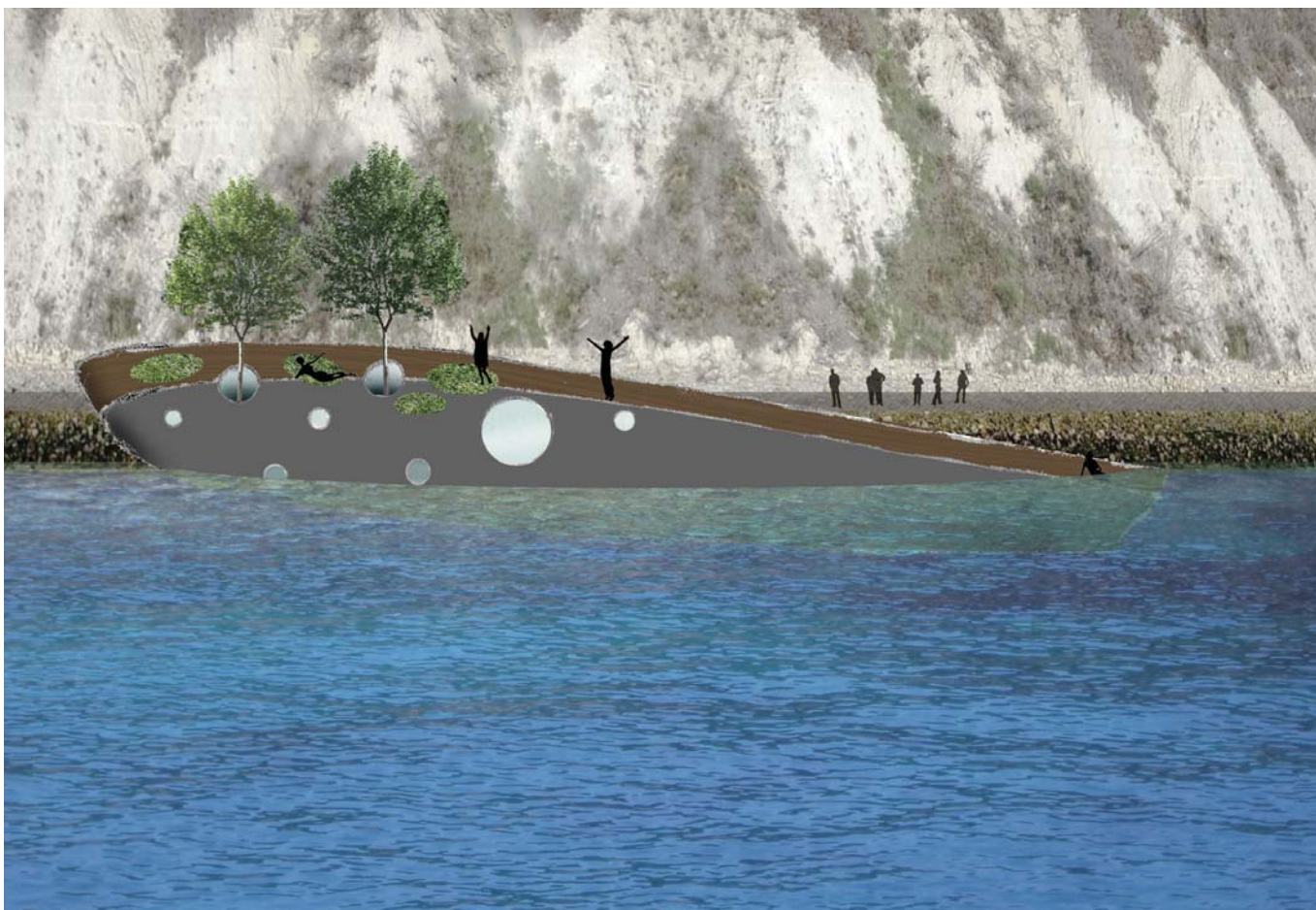
Ana Herman

Ideja za projekt se mi je porodila ob doživljanju zanimive zgodbe o razkošni potniški ladji Rex, ki je svojo pot končala potopljena na dnu morja med Izolo in Koprrom. Dejstvo, da je v naši bližini potopljen zaklad preteklosti, in prepričanje, da ljudje o ladji Rex vedo zelo malo ali celo nič, me je spodbudilo, da sem se odločila mogočno ladjo približati ljudem. Vendar, na kakšen način? Najlažje tako, da potopljeno ladjo na simboličen način pripeljem na kopno, v bližino ljudi. Dogodek iz polpretekle zgodovine je bil navdih za novo, simbolično arhitekturno-krajsko ureditev v spomin na ladjo Rex.

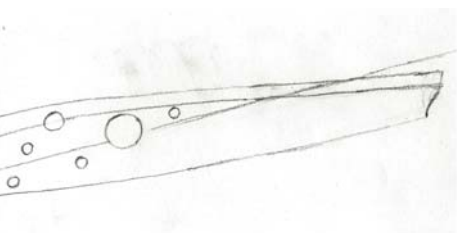
Arhitektura je umeščena ob obalo med Izolo in Koprrom, v bližino mesta, kjer je svojo plovbo končal Rex. Spominja na nasledlo ladjo, prevrnjeno na bok. Tako kot je svojo plovbo končal tudi ta parnik. Lupina ladje skriva v sebi razstavni pros-

tor, v katerem bi ljudje lahko izvedeli več o Rexu, si ogledali fotografije, umetniška dela, maketo ladje in druge zanimivosti o velikem parniku. Prav tako bi bili v lupino umeščeni prostori za različne dejavnosti, ki bi potekale tukaj (restavracija, trgovina s spominki, garderobe za kopalce). Poseben čar bi ureditvi

dodala plaža, enostavna krajinska ureditev na vrhu lupine, sestavljena iz zaplat trave in dreves, kjer bi lahko ljudje preživljali svoj prosti čas. Ploščad bi se postopoma spustila v valovanje morja, v zadnje domovanje potopljenega Rexa, ponosa preteklih dni.

beli kristali - črno zlato

Petra Triller

Sečoveljske soline so največje delujoče slovenske soline in hkrati najsevernejše soline v Sredozemskem morju. Na Fontaniggah, južnem delu solin, stoji Muzej solinarstva, ki prikazuje izseke iz življenja solinarjev ter stari način pridelovanja soli, izvirajoč iz 14. stoletja. Le kilometer stran, na drugem koncu solin, so aktivne soline Lera, kjer pridobivajo sol v trgovske namene, vmes med omenjenima deloma pa se razprostira približno 500 ha zapuščenih in še neizkoriščenih površin, kar se mi zdi škoda glede na lokacijo in podnebne značilnosti.

Za eno izmed možnih rešitev te težave bi rada predstavila zamisel o pridobivanju biogoriva na osnovi alg. Le-te bi proizvajale olja, ki bi jih predelali in kot produkt dobili naftnim primerljive reagente: bencin, dizel, letalska goriva, surovine za proizvodnjo zdravil...

Alge potrebujejo izjemno skromne pogoje za rast ter skoraj nimajo vpliva na kmetijstvo in okolje (ni izpustov, pesticidov, gnojila pa je možno ponovno izrabiti), kar je za območje Sečoveljskih solin izjemno pomembno, saj so v bližnji okolici zaščiteni solinarski bazeni, poleg tega pa kar nekaj edinstvenih rastlinskih in živalskih vrst.

Sonce obali nudi več kot dovolj sončne energije, neposredna bližina morja pa omogoča črpanje vode. Sečovlje imajo toplo in milo podnebje, saj vplivi morja blažijo zimski mraz in poletno vročino, kar pomeni, da ni nekih ekstremov čez vse leto, in tako bi alge lahko izkoriščali brez prestanka.

Poleg zmanjševanja onesnaževanja lahko iz številnih organskih snovi, ki jih proizve-

dejo alge, pridobivamo prehranske dodatke, zdravila, barvila, razna gnojila, sredstva za zatiranje škodljivcev ipd.

Če bi hoteli priti do bioproizvodov z visoko dodano vrednostjo, bi lahko poskrbeli za fotobioreaktorje. Tako bi preko optimalnega nadzora nad dejavniki okolja dosegli nadzor kakovosti in večji letni donos.

Če za predpostavko vzamemo povprečno globino vode 10 cm, bi pridelali na enem hektarju skoraj 600 kg/teden, kar pomeni 24 ton letno, če upoštevamo vrsto alg, ki ima 40-odstotno oljnost. V primeru, da bi alge gojili na 300 ha, bi letno pridelali 30.000 ton olja, kar bi ob sedanjih tržnih cenah predstavljalo do 38 milijonov evrov prihodkov.

Poleg že omenjenih naravnih danosti, ki kažejo v prid gojiščem alg na tem predelu, bi rada izpostavila še nekaj prednosti, kot so:

- bližina vodnih poti (kanal Grande, Dragonja, Seča), ugodne cestne povezave,
- v okolici so degradirane površine, kar bi izkoristili za nove objekte in dejavnosti (hoteli, laboratoriji, izobraževalne ustanove, športne površine...).

Menim, da bi bilo smotno za našete danosti najti dolgoročne in konkurenčne rešitve, ki bi naše Sečovlje popeljale do ponovnega razcveta, razvoja in prepoznavnosti, ki si jih ta kraj zagotovo zasluži.

